

LYS og LIV

UDGITT AV
DET FOLKEDEMOKRATISKE MENNESKERÅDET

Per med bibelleseplaner:

Veiviser inn i søndags- teksten

Siden 1987 har fakultetslektor Per Kartensen ved Det praktisk-teologiske seminar ved MF redigert bibelleseplaner for Triangel-forlaget. Leseplanen for dette kirkeåret er den fjerde i rekken, og responsen har vært god, mener redaktøren. Hovedsiktet med leseplanene er å hjelpe folk til å lese seg inn i kommende søndags tekst, forteller han til Lys og Liv.

– Det begynte med at Triangel-forlaget ønsket at man skulle få en bibelleseplan der man leste seg inn i kommende søndags tekst, framfor å utdype den foregående søndagsteksten. Dessuten ønsket de en leseplan som kunne være til hjelp for yngre bibellesere, og en hjelp til å sette mer uerfarne bibellesere litt «på sporet», forteller Per Karstensen.

Bibelavsnittet for hver dag har en tanke eller en strofe som fungerer som et slags minnevers, men søndagens tekst er utstyrt med en litt mer utfyllende refleksjon og en henvisning til en passende salme.

– Både forlaget og jeg har fått tilbakemeldinger fra folk som sier de har satt pris på opplegget, og selv «erfarne» fra bibellesere har jeg fått høre at de har hatt god hjelp av disse leseplanene, sier Per Karstensen.

Ingen flom

Man kan knapt snakke om noen «flom» av bibelleseplaner på det

norske markedet. Fra før har man Bibelselskapetets leseplan og Bibelleseringens tre leseplaner for ulike aldersgrupper: «Barnenøkkel», «Tenningsnøkkelen» og «Bibelnøkkelen».

– Jeg tror nok at markedet er tilnærmet mettet med de leseplanene som eksisterer, men samtidig har de forskjellige leseplanene hver sin egenart. Når det gjelder Triangelforlagets leseplaner, har vi vært spesielt opptatt av å gi søndagens tekst en bred plass. Et annet siktepunkt er rett og slett å formidle elementær bibelkunnskap, understreker Per Karstensen, som ikke tror det går an å lage bibelleseplaner som ikke krever litt innsats fra bibelleserens side, uansett hvor uerfaren eller rutinert denne måtte være.

– All bibellesning er arbeidskrevende, og fordrer selvdisciplin,

men en leseplan kan være en hjelp i arbeidet, sier han.

I tillegg til bibellekster, har leseplanen også en bønneplan, der blant annet de forskjellige arrangementene i Norges KFUK/KFUM er tatt med og overlatt til «de folgede hender».

Hallesby-biografi på tysk

I disse dager kommer Sverre Norborge's bok om Ole Hallesby, «Vekkeren fra Aremark», ut på det tyske bokmarkedet. Biografien er oversatt til tysk av den tyske teologistudenten Joachim Rieger, som i ett år, fra 1988 til 1989, hadde stipend fra MF og studerte ved fakultetet.

På den korte tiden han var i Norge, tilegnet Joachim Rieger (bildet) seg

en imponerende ferdighet i det norske språket. Blant de erfaringer han tok med seg tilbake til Tyskland, var også et fem-ukers prestevikariat i en av menighetene i Tysfjord og Steigen i Nordland fylke. Slike muligheter får ikke teologistudentene i Tyskland, kunne han fortelle.

Hans Nielsen Hauge og Ole Hallesby er blant de få navnene fra norsk kirkehistorie som er kjent i Tyskland, og Joachim brukte altså året i Norge til å oversette Sverre Norborge's biografi over Ole Hallesby til tysk. Det er denne oversettelsen som nå er kommet ut på det største av de evangeliske forlagene i Tyskland.

– Jeg leste Dag Kulleruds bok om Hallesby, men så snart at det ville bli altfor arbeidskrevende å tilrettelegge den for tyske forhold. Sverre Norborge's bok var derimot mer egnet, og så fikk jeg tillatelse av hans arvinger til å oversette den, fortalte han kort før han høsten 1989 dro tilbake til Tyskland og fortsatte teologistudier i Erlangen.

LYS og LIV

Utgiver:
Det Teologiske Menighetsfakultet

Ansvarlige redaktører:
Olav Skjevesland
Erling Servan

Redaktør:
Trond B. Solvang

Redaksjonssekretter:
Nils-Petter Enstad

Grafisk form:
Trond B. Solvang

Lys og liv er internassessorbladet til Det teologiske Menighetsfakultet. Bladet utkommer med 12 nummer årlig, og sendes til alle MF-foreninger, samtlige menighetsråd i landet og alle navngitte bidragsytere.

Alle som ellers ønsker det, får bladet gratis tilsendt.

Når ikke annet er angitt, har redaksjonssekretæren skrevet artikkelen.

Ved kildeangivelse kan artikler fra Lys og Liv fritt gjengis.

Gaver til MF:

Alle gaver du gir til MF's arbeid kan du trekke fra på selvangivelsen (i følge skattelovens paragraf 44).

Studier ved MF:

MF tilbyr følgende studier:

- Kristendomskunnskap (grunnfag, mellomfag og hovedfag).
- Teologi med praktisk-teologisk seminar.
- Kateketseminar.

Ta kontakt med studieveilederne!

Det teologiske Menighetsfakultet
Adr.: Gydas vei 4 – 0363 Oslo 3
Tlf.: (02) 46 79 00
Fax.: (02) 69 18 90
Bankgiro: 6038 30 18636
Postgiro: 5 12 87 80

Trykk: Allservice A.s

Opplag dette nr. 37 000

Forsidefoto: Paul Johan Undheim

Neste nummer kommer i juni 1991.

Hva er dine planer?

«Hva er dine planer for i dag og i morgen? Hva er dine planer for neste uke og og for resten av dette året? Hva er dine planer for fremtiden?» Slik startet en predikant sin tale en gang. Og vi som hørte på, tenkte gjennom våre planer så det neste kunne hørers.

Etter en kort pause avsluttet han slik: «Ja, kjære Gud, dette ber vi om ditt svar på. Amen.» Og vi som trodde han spurte oss om våre planer.

Jeg hadde tenkt gjennom alle avtaler og muligheter i den nærmeste fremtid, før jeg så brått ble gjort oppmerksom på hvem som bør spørres om planene for mitt liv.

Vi lever i et moderne utdanningsssamfunn med et stort utvalg av muligheter, og stort sett uten de gamle dagers skille mellom ungdom med forskjellige samfunns- og bosetningsbakgrunn. Mangfoldet i muligheter kan være et gode for dagens ungdom, men – og det er et stort MEN – får de god nok hjelp til å finne *sin vei i utdannelsen* og *sitt yrke* i dette mylder av valgmuligheter.

Mange av studentene ved Menighetsfakultetet kommer fra et aktivt menighets- og organisasjonsliv og har allerede foretatt et valg, i alle fall når det gjelder den første delen av utdannelsen på MF. De har ofte fått hjelp til dette valget av sine ledere. Men mange strever fortsatt med spørsmål som: «Hva skal jeg bruke denne utdannelsen til? Skal jeg gå videre og bli prest? Kanskje misjonær, lærer eller kateket?» Og de trenger hjelp til å finne frem til svar. Vi vet heldigvis at mange gjør slik som predikanten gjorde: de ber til Gud om Hans veiledning og plan.

Gud nytter ofte mennesker til å formidle sitt svar på bønn. I denne tjenesten trenger Han fortsatt de som var studentens ledere og veiledere i menighetene og i organisasjonene. På et møte på MF i slutten av februar i år, der Kirkens og de kristne organisasjonenes ledelse var representert, ga studentutvalgets leder Øystein Lund uttrykk for dette behovet når han sa: «Vi er klar over at det er viktig for MF å ha kontakt med dere, men dere som representerer kirken og organisasjonene må ikke glemme oss studenter når vi begynner her. Vi trenger dere fortsatt!»

La oss sammen være villige til å bli brukt som hans budbringere når våre unge venner roper på veiledning og svar på hva de skal brukes til i Guds vingård. Vær med å be om at de må få hjelp til klarhet i sitt kall. Er det studenter fra *din menighet* eller *din organisasjon* på MF? Ta gjerne kontakt med oss hvis du er i tvil om det.

Erling Servan

«Liberal» eller «konservativ» teologi?

Kristus-bekjennelsen er det avgjørende

Den som kan istemme den apostolske forståelsen av Jesus Kristus som Guds Sønn, står for en bekjennende teologi eller en skrift-teologi. Den som ikke kan istemme den apostolske forståelsen av Jesus Kristus som Guds Sønn, er en «liberal» teolog. Det er professor, dr. theol. Torleiv Austad som på denne måten beskriver forskjellen mellom «liberal» og «konservativ» teologi. Lys og Liv har bedt ham forklare innholdet i disse uttrykkene, etter at de i den senere tid har vært brukt i enkelte presseoppslag.

Innledningsvis ønsker professor Austad å skjelne mellom «liberal teologi» som betegnelsen på en skoleretning i teologien fra midten av 1800-tallet og fram til tiden omkring første verdenskrig på den ene siden, og en mer generell definisjon av «liberal» teologi på den andre.

– Den teologiske skoleretningen la betydelig vekt på Jesus som etisk personlighet, og det var en tendens til å spille Jesus ut mot Paulus. Det var populært å si som så: «Jeg er for Jesus og mot Paulus», sier Austad, som mener at det i ettertid ikke er vanskelig å se hvordan den alminnelige kulturforståelsen i denne perioden farget Jesus-bildet.

– Når det gjelder den mer generelle bestemmelsen av liberal teologi, så definerte Ole Hallesby den slik: «Liberal teologi er en teologi som står slik til Den Hellige Skrift at den ikke kan istemme kirkens bekjennel-

se», sier Austad, som oppfatter denne typen teologi som en konstant utfordring til en skrift- og bekjennelsesforpliktende teologi.

Ulike betegnelser

Ulike betegnelser har vært brukt på begge sider av «fronten». Austad foretrekker å bruke uttrykk som «Skrift-teologi» eller «Bekjennende teologi» framfor det mer upresise «konservativ».

– «Konservativ» teologi er ikke uten videre noen god beskrivelse av en Skrift-teologi. Adjektivet kan virke defensivt, som om man straks går i forsvarsposisjon. Jeg er mer opptatt av å løfte fram en teologi som har det offensive og dynamiske sikket som lå i apostlenes bekjennelse, sier han, og tilføyer at man i Norge blant annet har brukt uttrykket «frisinnert teologi» i stedet for «liberal».

– Begrepet «liberal teologi» har hatt et ladet innhold i norsk sammenheng, ikke minst med bakgrunn i kirkestriden ved århundreskiftet og på 1920-tallet, sier Austad, som tilføyer at for hans del har disse etikettene noe begrenset betydning. De er ikke særlig presise, og betegnelsene skifter karakter fra tid til tid.

– Disse kjappe karakteristikkene sier langt fra alt, og må derfor brukes med en viss forsiktighet. Det som er viktig, er innholdet i den teologi man står for. Det er på innholdet disse kjappe karakteristikkene må prøves, understreker Torleiv Austad.

Kristus-bekjennelsen

Kjernen i teologien er synet på den apostolske bekjennelsen til Jesus Kristus Guds Sønn. Den som kan istemme den apostolske forståelsen av Jesus Kristus som Guds Sønn, står for en bekjennende teologi eller Skrift-teologi, mener Torleiv Austad, mens han vil karakterisere det som liberal teologi dersom man ikke kan istemme denne Kristus-bekjennelsen.

Han vil samtidig minne om at alle er underveis i teologien, og ingen bør framstille sin egen teologi som fullkommen, og alle andres som mangelfull.

– Vi trenger likevel arbeidsbetegnelser for å kunne skille mellom god og dårlig teologi. Jeg vil ikke si at all teologi er like god og like nødven-

dig. For å få fram de faktiske brytninger i teologiens verden, trenger vi visse samlebetegnelser til å sette navn på ulike retninger. Derfor har det betydning å vite forskjellen mellom en bekjennende teologi eller Skrift-teologi på den ene siden, og «liberal» teologi av ulike valører på den andre, sier han.

Inflasjon i begrepsbruk

Torleiv Austad er ikke blind for skadevirkningene ved at man lar det gå inflasjon i bruken av slike begreper. Dels kan slik inflasjon føre til at begrepene ikke lenger tas på alvor, dels at de blir brukt til å holde en teologisk meningsmotsander på avstand. De må brukes med varsomhet, og bør ikke utnyttes i kirkepolitisk propaganda.

– Men jeg kommer tilbake til dette: Det avgjørende er hvordan man stiller seg til den apostolske Kristus-bekjennelse. Dette er det grunnlaget all teologi må prøves på, sier han, og understreker at den liberale teologi såviss ikke er død.

– Også idag finner vi norske teologer som opererer med en fordreid eller redusert forståelse av det apostolske Kristus-vitnesbyrdet, sier professor Austad, og mener man har sett eksempler på dette i holdningen til og kritikken av Jesus som Guds sønn, i tolkingen av forsoningen, i forståelsen av Kristi legemlige oppstandelse og i synet på den dobbelte utgang av dommen. Han mener også at det finnes betydelig sprik i norsk teologi og kirke i synet på normene i etikken.

– Det er ikke bare teologiske brytninger i norsk teologi idag, men også betydelige forskjeller i holdningen til det livsmønster som Guds ord tegner opp for den troende, bekjennende menighet, sier Austad, som synes det er viktig at man er fair i framstillingen av deres syn som man ikke deler.

– Man kommer ikke langt ved å bruke etiketter som bekjennende teologi eller liberal teologi når det dukker opp en teologisk debatt. Man må gå inn i selve skriftfortolkningen og bruke de sentrale punktene i troen som målestokk på om det er det ene eller det andre, sier professor Torleiv Austad til slutt.

Samtalemøte om MF's fremtid

Til venstre: Generalsekretær i KFUK/KFUM Irene Wenaas Holte og generalsekretær i NKSS Jens-Petter Johnsen. Fra høyre: Formann i det norsk lutherske indremisjonsselskap, Tor-Odd Berntsen, sjømannsprest Harald Daasvand og formann Ragnhild Strøm Torjuul, sjømannsmisjonen, norsk kirke i utlandet, biskop Andreas Aarflot, direktør i kirkerådet Knut Andresen, generalsekretær i Israelmisjonen Helge Aarflot, misjonær Torbjørn Lied, Santalmisjonen, generalsekretær i Det norske Bibelselskap Ole Chr. Kvarme.

Tidligere i våres inviterte MF ledere fra en rekke frivillige kristne organisasjoner, Kirkerådet samt Bispemøtet til en samtale omkring MF's fremtid.

Respsen på invitasjonen var meget god, og det var en engasjert forsamling som benket seg til samtale med representanter fra MF's lærerstab, styre og forstanderskap.

En svært stor andel av dagens arbeidere i kirken og organisasjonene er uteksaminert fra nettopp MF. På denne bakgrunn er det av stor betydning for MF å innhente reaksjoner og synspunkter fra våre uteksaminertes arbeidsgivere.

Målet for MF er å dyktiggjøre nye arbeidere til tjeneste blant annet i kirken og organisasjonene. For å bli et enda bedre undervisningssted er det derfor viktig å lytte til de mange erfaringer og synspunkter kirke- og organisasjonsledere har på MF's virksomhet.

Fra indremisjonsselskapet møtte både formannen Tor-Odd Berntsen og generalsekretæren Anfjinn Skaahheim.

Fra Bispemøtet møtte biskop Andreas Aarflot og fra Kirkerådet direktør Knut Andresen.

KAN DU TENKE DEG EN FREMTID MED UNDERVISNING I MENIGHETEN?

Kateketseminaret har et utdanningstilbud som særlig tar sikte på arbeid som

KATEKET

men også arbeid innenfor

MISJON KRISTNE ORGANISASJONER SKOLE

Utdanningen vektlegger bl.a. følgende fag og hovedemner:

- teologiske emner
- pedagogikk, didaktikk, kateketikk
- kirkekunnskap
- sjelesorg, forkynnelse
- praksis i menighet og skole

Før du kommer til Kateketseminaret forutsetter vi at du har minst kristendom grunnfag og to års annen høyere utdanning.

Ordinært tar studiet ett år, men på visse vilkår kan det også gjennomføres over to år.

Kateketseminaret er godkjent som grunnfag (20 vektall). Det betyr at du etter ett år får både **kateketkompetanse** og **undervisningskompetanse**.

Velkommen til et spennende og utfordrende studium!

Ring eller skriv etter studieplan. Søknadsfrist **1. mai**.

DET TEOLOGISKE MENIGHETSAKADEMIET
KATEKETSEMINARET
GYDAS VEI 4
0363 OSLO
TELEFON: (02) 46 79 00

Takk for:

- «MF Norge Rundt»-aksjonen som ble gjennomført i mars.
- de mange som studenter, lærere og andre ansatte møtte og fikk i tale over hele landet.
- prostikontakter og andre lokale kontaktpersoner som holder «MF-tanken» levende i organisasjoner, foreninger, menigheter, prostier og bispedømmer.

Be for:

- Forstanderskapets møte mandag 22. april.
- alle studenter som skal opp til eksamen i løpet av våren.
- all kristen ungdom som skal velge studium, studiested og yrke.

NB!

SØKNADSFRIST: 1. JUNI

**1-ÅRIG STUDIUM MED
MANGE MULIGHETER**

KRISTENDOMSKUNNSKAP - GRUNNFAG

VAR RASK!

TA KONTAKT!

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKADEMIET **02/46 79 00**

Kom, Herre Jesus!

Andakt

ved assisterande landssekretær Asgeir Sele

Johannes' openberring 22, 20:

Han som vitnar dette, seier:

«Ja, eg kjem snart.» Amen. Kom, Herre Jesus!

Det er ei fantastisk bok eg har liggjande framfor meg! I så lang tid har ho hatt ein slik sentral plass i kvardagen min. Ho har hatt fast plass på lesesalen under fleire år med teologisk studium. Ho har vore den viktigaste bagasjen på reiser mellom bedehus og kyrkjer, og ho har fått siste ordet før lampa vart sløkt om kvelden.

Likevel gjev det ei litt merkeleg kjensle kvar gong ho vert opna: Her sit eg med Guds inspirerte ord! Her fløymer det med mat for sjela! Og Gud sjølv såg til at det vart samla her – mellom to permar!

Bibelen vert lesen av mange – og han vert brukt av mange. Men også på dette område er det mange som forgrip seg på det daglege brødet. Ein hentar ut det ein kan gjera seg nytte av her og no, men ein ser ikkje den nære samanhengen mellom kvardagsliv og æveleg liv.

Fordi Bibelen er *ei* bok, fyllt med *ein* Ande, må det eine avsnittet få kaste lys over det andre.

På Bibelen si siste side munnar forfattaren ut i noko som kan likna ein konklusjon. Ein konklusjon som lett kan skremma oss. Boka med den glade bodskapen sluttar nemleg ikkje med eit hurra-rop, men med eit brennande ynskje: Kom, Herre Jesus!

Det kan vera eit ynskje som syner seg å vera vanskeleg å gjera til sitt. Alt for mykje bind oss til det som høyrer denne verda til. Alt for mange har fått erfara at *dei* lenkjene ikkje er lette å sprengja!

Det var så mykje eg ville ha gjort først! Eg har så mykje ulevd liv til gode! Men «Kom, Herre Jesus!» er like mykje ei bøn for livet på denne jorda. Det evige livet byrjar nemleg ikkje med døden, det byrjar den dagen eit menneske vender seg til Kristus – til det nye livet!

Han var vis den gamle mannen som bad i kveldsbøna:

«Takk for at dersom eg vaknar i morgon, så er du hjå meg – og dersom eg ikkje vaknar, så er eg hjå deg.»

Det er berre den som frå eit ærleg hjarta kan seia med Johannes: «Kom, Herre Jesus!» – som kan ha det rette perspektivet i møte med Gud, og Guds ord. Berre den har sett samanhengen mellom kvardagsliv og æveleg liv!

Eit kristenfolk der tanken om Jesu kome er eit brennande ynskje, er ei levande og sann Kristi kyrkje! Måtte den bona aldri stilna i vår kyrkje: «Amen. Kom Herre Jesus!»

«VIS MEG DINE VENNER OG JEG SKAL SI DEG SI DEG HVEM DU ER»

«For MF betyr det svært mye å ha bedriftskontakter som er pålitelige og som kan gi oss det beste til gunstigste pris, derfor anbefaler vi gjerne våre faste forbindelser».

OLAF E. ERIKSEN A/S

Entreprenørforretning

Gladengveien 14, 0661 Oslo

Telefon: 67 32 22

GRAFISK PRODUKSJON

ALLSERVICE

Boks 3061 Mariero
4004 STAVANGER
Tlf.: 04-58 90 70

VÅR SPESIALITET:
BØKER,
TIDSSKRIFTER
OG BROSJYRER

PRISGUNSTIGE LØSNINGER

Litt lavere på pris.
Litt høyere på se

Sentr
"grønn l

Vi skaper tr

Vi er et norsk revisjonsselskap me
er ca 90 statsautoriserte revisorer
revisjon, skatterådgivning og øko

KPMG P
Postboks 150 Bryn

ADRES KONVOL

Malmøgt. 7, Oslo 5 - 7
Tlf. (02)

Tidsskri Reklame

SANDVIG A
SATS • REPRO • T

Når heise

modernisering
reparasjon

Ring:

HOV DC

Vi står til tjeneste og gjør d

HOV DC

Budget

rent a car

Evasjon

50-30 210

et for tallene.

onale kontakter. Av våre 350 ansatte
14 kontorer, og yter tjenester innen
giving.

Marwick

Tlf. (02) 72 15 70

**RING &
TERING AS**

Rodelokka, 0501 Oslo
2/37 33 68

**r/
yksesaker**

Postboks 233, 1801 ASKIM.
Telefon (09) 88 49 11
Telefax (09) 88 24 87

trenger...

ygging, service
er ellersyn

11 64

KA | OSLO

for deg å innrede kontoret

A - SKØYEN**1-ÅRIG STUDIUM MED MANGE MULIGHETER**

Kristendomskunnskap grunnfag kan være ditt første skritt mot en rekke forskjellige videre studier og yrkesmuligheter: prest, lærer, kateket, ungdomsarbeider, journalist, m.m.

Kristendomskunnskap grunnfag er et ett-årig studium som i sterk grad både utvikler og inspirerer ditt forhold til den kristne tro. Det gir et stort personlig og faglig utbytte.

Opptaksvilkår er eksamen fra videregående skole (allmenfaglig studieretning) eller tilsvarende.

Dette grunnfaget er dessuten «inngangsporten» til teologistudiet. Ta kontakt med oss dersom det er noe du lurer på!

Tlf. (02) 46 79 00.
spør etter Målfrid Norum.
Gydass vei 4 - 0363 Oslo

Norsk Salmebok*– til glede, trøst og tro*

Norsk Salmebok rommer Bibelens budskap og den menneskelige erfaring i kunstnerisk form, slik vi har fått det av diktere og tonekunstnere.

I kirken får du låne *Norsk Salmebok*. Men skal du kunne leve med den i hverdagen, trenger du også din egen! Den gir deg ord både i gode og i onde dager – ord til klage, bønn og lovsang.

Prisene på de forskjellige utgavene varierer fra kr 91,- til kr 365,-

VERBUM (Andaktsbokselskapet)

Postboks 7062 Homansbyen, 0306 Oslo 3, tlf. (02) 69 40 44

Seminar i menighetsbygging og lederskap:

Utvikle nådegaven til å styre og lede

Etter et prøveår, er det frivillige seminaret om menighetsbygging og lederskap i ferd med å bli innarbeidet som et av de faste MF-tilbudene. Oppstartingen skjedde i vårsemesteret 1990, og initiativet ble tatt av studenter som ønsket en oppfølging av SPT-avsnittet. Styringsgruppen består av rektor Olav Skjevesland, førstelektor Tormod Engelsviken og de to studentene Anne Austad og Tor Martin Synnes.

– Tanken bak den nye studieordningen er jo at det skal gå en praktisk-teologisk linje gjennom hele studiet, og når det fra studenthold ble tatt initiativ til et slikt seminar, var det fordi vi ønsket å holde ved like og videreføre et praktisk-teologisk engasjement, sier stud. theol. Tor Martin Synnes til Lys og Liv.

Når han og hans medstudenter blir prester i den norske kirke, kommer de ut i en virkelighet der det handler om langt mer enn å holde en virksomhet igang. Rektor Olav Skjevesland formulerer den praktisk-teologiske visjon slik: Det handler om å utvikle nådegaven til å styre og lede hos den enkelte.

Numerisk og åndelig vekst

Førstelektor Tormod Engelsviken er opptatt av at menighetsbygging har minst to sider: Det å vokse i antall og det å vokse åndelig. Det er først og fremst den åndelige

siden det handler om i seminaret, men ikke bare den.

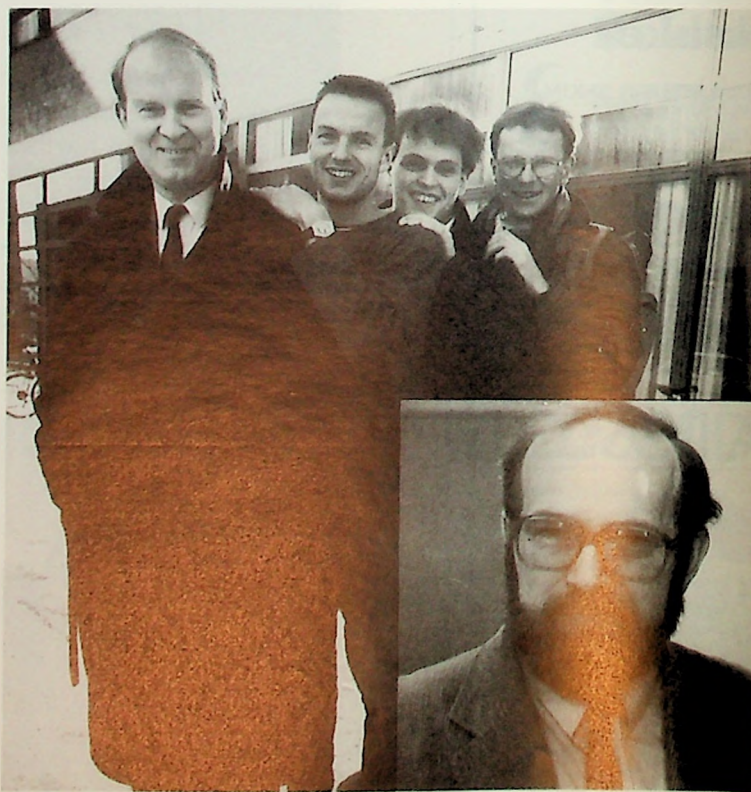
– Vi forsøker å beskrive ulike fromhetstyper, men også å vise at disse kan berike hverandre, og nevner eksempler: Høykirkelig, lavkirkelig, karismatisk, sosial-etisk og misjonsorientert.

Såvel MF-lærere som eksterne forelesere kommer til seminaret, der det også inngår en del praktiske øvelser på frivillig basis. Samtlige forelesere får presentere «sin» visjon for menighetsbygging og lederskapsutvikling. «Integrasjon» er et viktig stikkord når det gjelder seminaret, der man legger vekt på et helhetlig perspektiv som ivaretar såvel den personlige som den åndelige utvikling hos deltakerne.

Frivillig

Seminaret fyller en dobbelttime uka gjennom hele vårsemesteret, men inngår ikke i pensum, og fører ikke til noen eksamen. Både studenter og lærere går således noen biter av «den annen mil» ved å delta i seminaret. Seminaret er dessuten litt av et «stifinnerseminar», der man både er på leting etter en form, og er på utkikk etter de aktuelle utfordringene i kirke og samfunn som er relevant for et slikt seminar.

En del av de praktiske øvelsene går også på det å lære seg litt disiplin i forhold til eget andaktsliv. Hver seminarsamling åpner med bibellesning og bønn. Likevel er man mer engstelig for at seminaret skal bli «for akade-

Rektor Olav Skjevesland i spissen for en gruppe studenter (bildet er tatt i forbindelse med årets «MF-Norge Rundt»-aksjonen. Innfelt: Førstelektor Tormod Engelsviken.

misk» enn at det skal bli «for åndelig».

Det er ingen påmelding til seminaret, som er et frivillig tilbud, og et samarbeid mellom praktikum og teoretikum. Ved en rekke utenlandske fakultet er «Spiritual Formation» et obligatorisk fag, kan førstelektor Tormod Engelsviken fortelle.

Man har nok registrert at det er noen færre MF-studenter som følger seminaret dette semesteret, enn det var i forrige vårsemester. Det kan tildels henge sammen med at man har valgt noen av de samme temaene, tror Tor Martin Synnes, som minner om at opplæring i disse emnene var noe av det som ble etterlyst da MF gjennomførte sin store studentundersøkelse studieåret 1985/86.

«Barkbille-angrep»

Rektor Olav Skjevesland hadde forskningsstermin våren 1990 for å skrive på en bok om nettopp menighetsbygging. Han tror det

er en større interesse for emnet menighetsbygging «ute i verden» enn det er her i landet, foreløpig.

– I England og på kontinentet ser man nå resultatene av forvitring av tradisjonelt menighetsliv. Det har nærmest skjedd et religiøst «barkbilleangrep». Der opplevs dette som en storbynød, sier han. Engelsviken bryter her inn og henviser til en sentrumsmenighet i den engelske storbyen Birmingham, der man ikke hadde ett eneste medlem i yrkesaktiv alder. Samtlige var enten pensjonister eller skoleungdommer.

– Det gjelder å komme i forkant av en slik utvikling, og det er noe av det vi håper å kunne hjelpe til med når det gjelder dette seminaret. Samtidig ønsker vi å kunne ta brodden av en kritikk som kunne komme i etterkant: «Dette lærte vi ikke noe om da vi studerte på MF», konkluderer såvel lærere som student.

«Hvis bladet fortsetter å være like kult som i første nummer, skal jeg holde det i 1000 år fremover». Birte 13 år.

«Et viktig bidrog til kirkens døpsopplæring». Erling J. Pettersen, IKO.

«Verdifullt i hjemmet og et viktig supplement for alle med lederverv i menighetenes barnearbeid». Marta Halvorsrud, konsulent.

SALTO, spennende og spenstig, mest for 8–13-åringene.

SALTO, et kvalitetsprodukt innholdsmessig og grafisk med barnekatekisme, nye barnesanger, tegneserier, fortellinger, sport, mat, natur, aktuelt stoff m.m.

48 fargerike sider 11 ganger i året.

Årsabonnement: 290 kr. (Norden), 340 kr. utland forøvrig.

Løssalg: 32 kr. + porto.

Ring: (03) 89 61 60.

Skriv: SALTO, Fagerli-bakken 1, 3046 Drammen.

Utgiver: Norsk Kristent Barneblad A/S. Eiere: NMS, Santalmisjonen, Indremisjonsselskapet.

VATS, 3570 ÅI

Vi ønsker velkommen til fjellet, og heimen vår!

VATSFAMILIEN

FOLKETS FRAMTID

Den politiske ukeavisen med kristent grunnsyn.

Årsabonnement: Kr. 340 - Tlf.: 02 20 80 05

Den opphøyde og de nedbøyde

Andre artikkel i en serie på tre om gudstjenesten ved fakultetslektor Tore Kopperud.

Høymessen

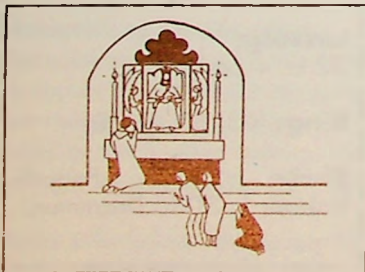
Høymessen har gjennom tidene fått preg av å være menighetens hovedgudstjeneste, der man er samlet om både Ord og sakrament.

Vi vil i det følgende sammenligne høymesseordningens fem hoveddeler med en inndeling etter det vi kan kalle vårt hovedsynspunkt: *I himmelkongens hus*.

I Innledning:	Kongen mottar
Bønn og lovsang	sitt folk
II Forkynnelse	Kongen taler til
Guds ord	sitt folk
III Menighetens	Kongen hører
forbønn	på sitt folk
IV Samling om	Kongen holder
Herrens bord	fest for sitt folk
V Avslutning:	Kongen sender
Signing til tjeneste	sitt folk

Liturgien

Før vi i det følgende ser litt nærmere på deler av høymesseliturgien, skal vi si noen ord om liturgi i alminnelighet.

Liturgi betyr ordrett folkets verk.

Guds folk kalles ikke sammen for å være tilskuere, og ikke bare

tilhørere heller. Vi kalles til å være deltakere og medarbeidere i gudstjenesten, fordi vi er medlemmer på Kristi kropp, som er kirken (Kol. 1, 18 og 24). Skal kroppen fungere, må lemmene fungere *sammen*.

Når Guds folk skal arbeide *sammen*, er det nødvendig at vi følger en felles ordning (liturgi) og at det er en som leder (liturg).

Noen sier: Jeg synes liturgien er for bundet.

Det kan være noe i det. Men noe må være fast, om mange skal kunne fungere sammen. Jesus selv var ikke ukjent med å bruke faste, bundne former. Han har gitt oss alle en slik bønn – Fadervår.

Selv ba han i dødsstunden med ord fra Det gamle testamente (sammenlign Salme 22, 2 og 31, 6 med Matt. 27, 46 og Luk. 23, 46).

Vi skal i det følgende se at liturgien – kanskje overraskende for noen – er så godt forankret i og samstemt med Den Hellige Skrift.

Ellers er ikke liturgi noe som er fastlagt i detalj en gang for alle.

Høymesseliturgien forener ulike kirketider, uten at vi får plass til å trekke disse historiske linjer i disse små artiklene.

Inngangen

Under høymessens første hoveddel *mottar Kongen sitt folk*. Det burde være overflødig å minne om at vi selvsagt møter frem presis. Å møte Kongenes konge er ingen

Fakultetslektor Tore Kopperud

bagatell som vi kan ta det lett med. Hertil kommer at vi trenger å leve med i *hele* gudstjenesten.

Det er et syngende folk som går sin konge i møte. Gudstjenestens første salme har ofte lovsangspreg. «Himmelkongen vil vi prise» (Norsk Salmebok – 274) er et eksempel på dette.

Så lenge Guds folk har vært samlet, har sangen fått lyde. «Salmenes bok» i Det gamle testamente er det beste eksempel på dette. Og i Det nye testamente finner vi også tekster til egne lovsanger, som nok har vært i bruk rundt om i menighetene fra den første kristne tid. (Se f.eks. Fil. 2, 6–11 og 1. Tim. 3, 16). Likeså finner vi lovsanger som ennå synges i kirker over hele verden: Marias lovsang (Luk. 1, 46–55), Sakarjas lovsang (Luk. 1, 68–79) og Simeons lovsang (Luk. 2, 29–32). Vi har lyst til – som kristne i tidligere tider og på andre steder – å *stå* for riktig å kunne synges ut vår lovsang.

Nå er det ikke alle som makter å ta del i lovsangen. Noen bærer sorg i sinnet, andre har aldri fått sangens gave lagt i munnen. Men uansett sinnsstemning og utrustning, så er ordene som presten hilser menigheten med til oss alle.

Det er *enten* de samme som Paulus' egen hilsen til de første menighetene (se f.eks. Rom. 1, 7; 1. Kor. 1, 3; 2. Kor. 1, 2), *eller* ord som minner oss om at det er den treenige Gud som samler oss i sitt navn.

Ingen dager er like i kirkeåret. Det er derfor berettiget når presten gjennom noen få åpningsord markerer den enkelte dags særpreg, slik det nå er adgang til det.

Synsbekjennelsen

Synsbekjennelsen kan gi inntrykk av at mennesket ingen ting er i seg selv. Dette er i så fall en stor misforståelse. Ethvert menneske er skapt av Gud og har uendelig stor verdi som skapt i Guds bilde. Men nå står vi for *Den Hellige Gud*, og i møte med ham har ingen noe å rose seg av.

«Ve meg, det er ute med meg», utbrøt Jesaja i templet ved synet av Himmekongen (Jes. 6, 5). Det er når vi treffes av det himmelske lys, at vi for alvor blir klar over vår egen urenhet.

«Gå fra meg, Herre, for jeg er en syndig mann», var Peters reaksjon i møte med Jesus (Luk. 5, 8). Peter falt på kne. Vi kan kanskje gjøre det samme. Åndelig talt bør vi i hvert fall bøye oss i ydmykhet.

Å *bekjenne* betyr ordrett å si *det samme som*. Legger vi denne betydning av ordet på synsbekjennelsen, vil det altså si å gi Gud rett, å si det samme som Gud sier om synden.

«Hellige Gud, Himmelske Far». Vi merker oss at Den Hellige er vår himmelske Far. En far som vi skal få gå til med alt som tynger og bøyer oss ned. Vi kommer «for Jesu Kristi skyld».

Det er på grunn av ham presten bærer hvit drakt. En ting er at den nye prestedrakten knytter forbindelsen tilbake til Jesu egen tid,

da man til daglig bar en lignende kappe. Men enda viktigere er dette: Den «rettferdighetens kappe» som Skriften taler om (Jes. 61, 10), kan vi – presten og ethvert annet menneske – bare bære «for Jesu Kristi skyld».

En ærlig konfrontasjon med Guds bud vil vise at i kristenlivets kamp skitnes drakten daglig til, og vi har bare en vei å gå – omvendelsens vei til ham som «tilgir oss syndene og renser oss for all urett» (1. Joh. 1, 9).

Det er *syndere* som Himmekongen tar imot og benåder.

Bønneropet

Vi har vært hos Gud med vår dypeste nød: Synden. Nå går vi frem for Gud med *all* vår nød.

«Kyrie eleison» er gresk. Det er et nødrop som vi ofte møter i Bibelen. «Miskunn deg over oss» (se f.eks. Matt. 20, 30). Vi er som tiggere på veien nær Jeriko. Åndelig talt – trenger visst vi også å få våre øyne åpnet. Det er ingen tilfeldighet at ropet lyder tre ganger – til Faderen, Sønnen og Ånden.

Men hvorfor rope på *gresk*?

Det er slett ikke nødvendig. Å ha blikket vendt også bakover, til kristne før oss, er derimot naturlig. Med disse ytterst få greske ordene er vi ikke bare på bølglengde med de aller første menighetene, men også med mange andre kirker i dag som ønsker å holde fast på denne rest av språklig fellesarv.

Og vi har Guds eget løfte om å høre når vi roper: «Kall på meg på nodens dag, så vil jeg utfri deg, og du skal prise meg» (Salme 50, 15). Dette ordet får nå en umiddelbar oppfyllelse oppfyllelse i liturgien.

Lovsangen

Plutselig er gudstjenestesituasjonen en annen. Vi har gått fra syns-

bekjennelse og nødrop til jubel og lovsang.

I det ene øyeblikk befinner vi oss i templet sammen med tolle- ren: «Gud, vær meg synder nå- dig» (Luk. 18, 13).

Bare sekunder etter deltar vi i englenes kor fra Betlehem: «Ære være Gud! (Luk. 2, 14).

Og der engleordene ender, synger vi videre: «Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg».

Lovsangen den første julenatt gjaldt det forunderlige at Guds Sønn ble et menneske for at vi skulle kunne møte en nådig Gud. Nå priser vi Gud for dette.

Hvem tør påstå at gudstjenesten ikke har plass for lovsang? Men enda sterkere kunne lovsangen lyde om *alle* sang med. Slik hver skapning er med i den himmelske liturgien, og gir «tak og ære» til han som sitter på tronen (sml. Ap. 5, 13).

Vi er ennå på jorden. Her lever vi mellom nød og nåde. Våre liv preges av kampen mot synden i oss og omkring oss. Men våre liv eier også håpet om en gang å feire gudstjeneste i fullkommen renhet og glede. For Guds trone. Når målet er nådd.

Kollektbønnen

Bønnen som følger kalles *kollektbønnen*. Det betyr *den samlende bonn*. Den varierer i innhold fra søndag til søndag, og vil gi oss hjelp til å samle sinnet om det som er *denne* søndagens hoved- tanker. De fleste kollektbønnene våre har bakgrunn i bønner fra reformasjonstiden (1500-tallet).

*

Artikkelen bygger på boken. «På jorden som i himmelen» (Nye Luther forlag, 1989) av Tore Koppe- rud. For lesere som er interessert i å bli bedre kjent med gudstje- nesten vises det til denne boken.

Mediamann – sosialreformator – politiker og åndelig leder

– Institusjoner som har muligheter for det, bør kanskje ta på seg kulturpolitiske og samfunnspolitiske forpliktelse av denne typen Stavanger Aftenblad gjorde ved å gi professor Berge Furre frie hender til å skrive biografien om Lars Oftedal, sier sjefredaktør Tor Bjarne Bore til Lys og Liv. Oftedal-biografien kom ut før jul, og har høstet stor begeistring fra såvel lesere som faghistorikere.

– Vi oppdaget at det nærmet seg 100-årsjubileet for grunnleggelsen av Stavanger Aftenblad, og var enige om at det finnes et hull i historiekunnskapen når det gjelder han som grunnla avisen, nemlig Lars Oftedal. Det man kjenner til er det berømte «fallet», som han bekjente i St. Petri kirke, men vi ville plassere Lars Oftedal i den sammenhengen han hører hjemme i. Det var naturlig å be Berge Furre ta seg av dette. Han hadde både den nødvendige nærhet og den nødvendige distanse til stoffet, er fra distriktet her, har vært politisk aktiv og har kirkelig tilknytning. Han fikk frie hender fra oss, og lønn som professor, og vi synes vi gjorde en god investering, sier Tor Bjarne Bore, som bedyrer at det ikke var noen uenighet i Aftenbladet om at dette var et godt prosjekt. I ettertid er man også enige om at man fikk valuta for pengene, og vel så det.

– Berge Furre har skrevet et vitenskapelig verk som samtidig er såpass populært i formen at «alminnelige mennesker» kan lese den med stort utbytte, sier Stavanger-redaktøren og MF-forstanderen.

Gjorde bedehusfolk til avislesere
Som mediamann synes Tor Bjarne Bore at Lars Oftedal ikke minst bør huskes fordi han grunnla tre aviser, og fordi han gjorde bedehusfolket på Vestlandet til avislesere og politisk bevisste avislesere.

– Vestlandsposten, som var en av disse tre avisene, var på et tidspunkt

landets nest-største avis, og den nådde lesergrupper som tidligere ikke hadde tatt i en avis, understreker Bore.

Ved siden av den mediepolitiske innsatsen, må Oftedal huskes for den sosiale innsatsen han gjorde, og for det store, sosiale imperium som han bygde opp rundt Bethania-stiftelsen og Vaisenhuset i Stavanger.

– Her tok Oftedal opp arven etter Hans Nielsen Hauge, den som både tok vare på den åndelige siden og den fysiske og sosiale siden ved mennesket. Som politiker og stortingsmann spilte han en viktig rolle ved innføringen av parlamentarismen, og jeg synes Furre har klart å vise at når fokus blir flyttet fra Kristiania, så var oppfatningen av parlamentarismen blant kristne mye mer enn bare «Opraab til Christendomens Venner», sier Tor Bjarne Bore.

Første medie-skandale

Som mediamann har Bore også gjort seg sine tanker om det faktum at Oftedal var hovedpersonen i Norges- historiens første store medieskandale.

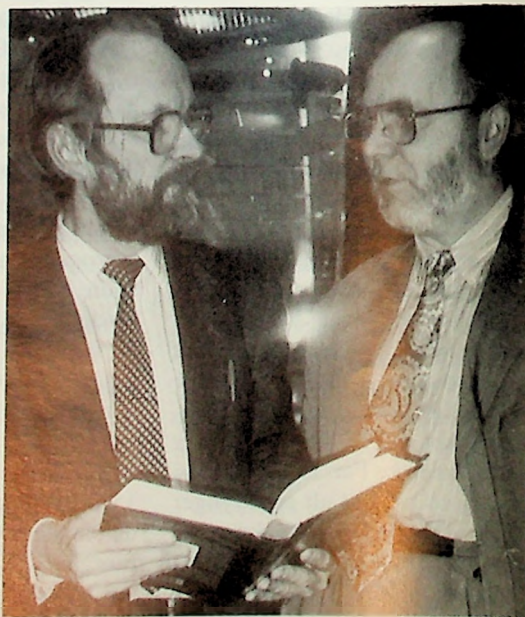
– Det var jo helt utrolig. Kong Oscar II telegraferte og ville ha nærmere beskjed, engelske og amerikanske aviser skrev om dette, og det var utrolig mye grovt som ble skrevet. Så dagens tabloid-presse har hatt sine forgjengere. Men Oftedal selv var ikke stort bedre. Jeg har lest en del av det han skrev i de første årgangene av Aftenbladet. Insinuasjoner og halvgrovheter som jeg som redaktør aldri ville latt komme på trykk idag, og en journalist som skrev

slike ting ville rett og slett blitt kalt inn på teppet, sier redaktøren med munter harme, og tilføyer at Den norske kirke trolig står i en viss gjeld til Lars Oftedal. Hadde han, som «Bedehusenes far», brutt med kirken og startet en frikirke, kunne norsk kirkehistorie fått et helt annet løp enn den fikk. Bore tror det var større stemning for å avvikle statskirkeordningen for 100 år siden enn det er idag.

Fortjent professorat

MF-forstander Bore synes det er goy at Oftedal-biografien har bidratt til å gi Berge Furre et professorat ved Universitetets teologiske fakultet.

– Jeg synes det er fortjent, og det kan kanskje være et signal til noen hver om at teologisk embetseksamen ikke er det eneste tenkelige «sesam-sesam» når det gjelder utdanning, forskning og undervisning også i kirkelige sammenhenger, sier han til slutt, med en aldri så liten brannfakkell i røsten.

Oppdragsgiver og oppdragsforsker:
Professor Berge Furre og sjefredaktør Tor Bjarne Bore.
Foto: Nils-Petter Enstad

Soga om Lars Oftedal

Bokmelding av professor, dr. philos. Brynjar Haraldsø

Lars Oftedal

Stavanger Aftenblad har gjeve historiprofessoren Berge Furre fem år til å skrive *Soga om Lars Oftedal*. Resultatet har vorte ei bok – eller ein murstein som det gjerne heiter når eit verk svulmar opp – på noko i underkant av 900 sider. Til det kjem så eit band II på noko over 300 sider med «notar, kjelder og register». Er det ikkje mogleg å skrive ein biografi på færre sider jamvel om personen er ein personlegdom med eit stort register av aktiviteter? Jau, sjølv sagt er det mogleg. Kvifor har då Furre's bok vorten så stor? Det er fleire grunnar til det.

Furre skriv med «breid penn». Eit par døme viser det. Han treng heile 50 sider til å følge Lars Oftedal fram til embetseksamen, og det var etter den tid at Oftedal som dei fleste andre med slik utdanning, for ålvor tok fatt på sine mange oppdrag og oppgåver. Furre fortel om at Lars oftedal gifte seg i 1865, og slik er litt av skildringa hans av brura.

«Matilde hadde svart krølla hår og gyllenbrune augo. I eit år målslag mange år seinare i Stavanger mintes ein av talarane henne som ung. Den gongen hadde han tenkt med seg: "Kan virkelig en prestefruie være så vakker?" Elles var ho særleg dugande i handarbeid, og skaffa seg eiga inntekt som lærar i Pigeskole.»

Furre brukar om lag to sider til å

skildre den preika Lars Oftedal heldt i Domkyrkja i Bergen 12. mars 1865. Og like så litt som Oftedal sparte på kraft og makt når han preika, gjer Furre det når han skriv:

«Augo brann bak brillene, og blikket bora seg ned i forsamlinga. Røysta skifte mellom djup varme og rungande styrke – med skingrande vokaler og skarrande lydar frå kystbyen lenger sør. Ho nådde ut til bakerste krok i kyrkjerommet: Dette var så visst ingen ufarleg ny visitt til Palestina eller til dei andre der ute, som førde gudlaust liv i Bergen. Visitten galdt dei som var her – i denne kyrkjebenken, han eller ho ved sida av, så tett inntil at du kjente kleda og lukta av kropp: "... de som lønliggen bedrive hva der virkelig er skammeligst endog at sige!" – Og orda knytte seg saman til enda hardare slag ned over forsamlinga – grove, rå og nakne, utan den avdempa akademiske pynten og milde innpak-kinga byens prestar bruka kle attestane sine i.»

Furre skriv om ein mann som er karakterisert som ein av dei mest «fargesprakande personane» i norsk historie. Oftedals personlegdom kjem utvilsamt til sin rett med denne framstillingsforma, men den fører naudsynleg med seg at boka eser opp ein del.

Furre skriv vidare om ein person med eit sers omfattande aktivitetsfelt. Han var innom det meste som ein prestemann kan bli engasjert i. Han var sjomannsprest, prest i Den norske kyrkja, aktiv i lekmannsrørsla – ein lekmannshovding av dei aller største. Han var politisk, sat på Stortinget, bygde både bedehus og politiske parti, var sosialt aktiv med utbygging av barneheimar, var vekkingspredikant og grunna ikkje mindre enn tre aviser. Den eine var Stavanger Aftenblad. Han var og presten som i 1891 stod fram i St. Petri-kyrkja i Stavanger og vedgjekk «Usædeligt Forhold». At ein «fargesprakande person» med aktiviteter på så mange felt, kom opp i konflikt med andre, seier seg nærmast sjølv; også det høyrer med til

soga om Lars Oftedal. Furre har vilja fortelje *heile soga* om Lars Oftedal; det er ikkje mogleg utan god plass både til faktiske opplysningar og vurderingar.

I Furre's framstilling sviv ikkje Oftedal i eit historisk tomrom. Det er frå første sida av tydeleg at det er ein historikar på høgt fagleg nivå som skriv. Oftedal blir plassert i den historiske samanhengen han høyrer heime. Slik har *Soga om Lars Oftedal* ikkje berre vorten ein biografi, men også i høg grad politisk historie, kyrkjehistorie og kulturhistorie. Furre teiknar ikkje berre eit bilde av personen Lars Oftedal, men også av den tida då han levde. Den kjem fram side for side utover i boka. Også den historiske breidda krev sin plass og sitt sidetal.

«Den boka må eg lese», var det ein som sa til meg. «Ho er på mest 900 sider», sa eg. «Å, nei, då får det vere!» var den raske reaksjonen. Slik vil truleg mange tenkje før dei har hatt boka i hende. Furre er ikkje berre historikar, han er også litterær kunstnar. Boka er eit vitenskapleg verk av høg kvalitet; kritiske merknader som høyrer heime i fagblad har vi ikkje teke med her. Men boka er òg eit litterært verk, hugtakande som den mest spanande romanen. Ta og les. Tid og sider fer unna fortare enn du skulle tru.

Brynjar Haraldsø

Bibelen fortalt i bilder komplett i 8 bind

I dette verket blir Bibelen presentert på en måte som barn og unge forstår, i tegneserieform. Tegningene gjør bibelhistorien nær og levende for barn og unge, som leser med det unge menneskets naturlige appetitt på farger, bilder, liv, spenning,

moral og sammenheng. Bibelen som tegneserie vil være med på å øke interessen for Bibelen blant de yngre – og den slår en gang for alle hull på myten om at bibelhistorie er kjedelig!

1200 sider i format 23×28,5 cm, 8 bind – hvert på 146 sider. Flotte illustrasjoner og farger.
Omfatter både Det gamle og Det nye testamente.

FØR
KR 1.675,-
SPAR
895,-
NÅ 780,-

Dette kjempe populære verket, som har solgt i 1000 vis av komplette serier, er nå på tilbud til den utrolige pris av kr. 780,- (tidligere pris kr. 1.675,-)

Bøkene vil kun være til salgs i:

Bok & Media
Lutherstiftelsens Bokhandel
Akersgaten 47, 0180 Oslo
Tlf. (02) 42 39 10

Bok & Media
Drammen
Hauges gate 17, 3019 Drammen

BM
Bok & Media
POSTORDRE

Ring eller kjøp den straks – begrenset antall.

Over **50%**
PRISNEDSETTELSE